

Bister

Reconstruction
Recipe by W. Goeree, 1670

Recipe

Roet uyt de Schoorsteen.

Het Roet, ofte Bitter dat uyt de Schoorsteen valt, is een seer nutte Verwe in dese Konst; men sal hier van sien het verstste en bruynste te bekomen, Ziedent met schoon Water een weynigh op, en sijgent saghte door een Doeck; men leyt daer mede alle Baerden, Aerde Wallen, Schorssen van Boomen, Outheyt, Schuyren, Boere beteerde Huysen, Schepen en Schuyten aen; en na datmen het licht of doncker aengeleyt heeft, salmen het met Roet en Swart, ofte Bruyn Roet alleen diepen en schaduwen; sy en wilt oock niet wel hooghsel verdraghen, gelijk breeder op sijn plaets sal geseyt werden.

Normalized (Dutch)

Roet uit de Schoorsteen.

Het roet, ofte Bitter dat uit de schoorsteen valt, is een zeer nutte verf in deze kunst;

Men zal hiervan het vers en bruinste zien te bekomen,

Kook het met schoon water een weinig op, en zeef het sagte door een doek;

Men schildert daar mede alle baarden, aarden wallen, schorsen van bomen, oudheyt, schuren, beteerde boerenhuizen, schepen en schuiten.

En nadat men het licht of donker aangelegd heeft, zal men het met roet en swart, or bruin roet alleen diepen en schaduwen; en wilt ook niet wel hoogsel verdragen, gelijk meer op zijn plaats zal gezegd werden.

Diplomatic

Roet uit de Schoorsteen.

Het Roet, ofte Bitter dat uyt de Schoorsteen valt, is een seer nutte Verwe in dese Konst; men sal hier van sien het verste en bruynste te bekomen, Ziedent met schoon Water een weynigh op, en sijgend saghte door een Doeck; men leyt daer mede alle Baerden, Aerde Wallen, Schorssen van Boomen, Outheyt, Schuyren, Boere beteerde Huysen, Schepen en Schuyten aen; en na datmen het licht of doncker aengeleyt heeft, salmen het met Roet en Swart, ofte Bruyn Roet alleen diepen en schaduwen; sy en wilt oock niet wel hooghsel verdraghen, gelijk breeder op sijn plaets sal geseyt werden.

Translation (English)

Soot from the Chimney.

The soot, or Bitter that falls from the chimney, is a very useful paint in this art;

One should try to get the freshest and brownest of it,

Boil it with clean water a little, and strain it gently through a cloth;

With that one paints all beards, earthen walls, barks of trees, antiquity, sheds, houses of farmers painted with tar, ships and barges.

And after one painted the light or shadows, one shall solely deepen it with soot and black, or brown soot; It will not easily tolerate highlights, as it will be reported elsewhere in greater detail.

Handout instructions

Source

Goeree, Wilhelmus. 1670. *Verlichterie-Kunde, of recht gebruyck der Water-Verwen*. 2nd ed. Middelburg, p. 27.
<http://hdl.handle.net/1874/188396>.

Ingredients & equipment

Fireplace,
Knife or instrument to scrape
Bister
Heat-resistant glass beaker
Stirring rod
Water
Heating plate
Cloth

Preparation steps

- (1) Collect bister soot from a chimney or fireplace
- (2) Boil it with clean water
- (3) Strain it gently through a cloth

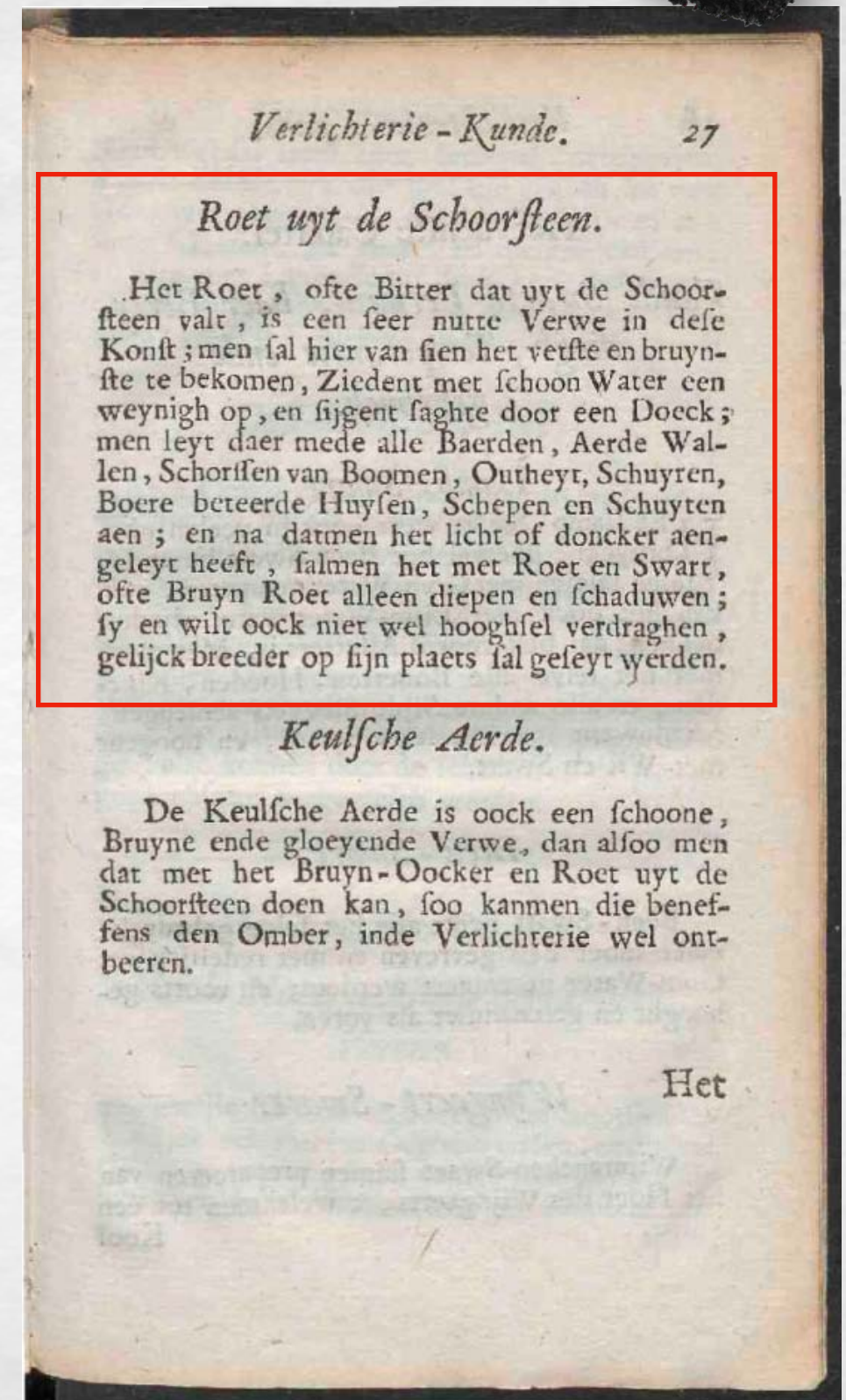

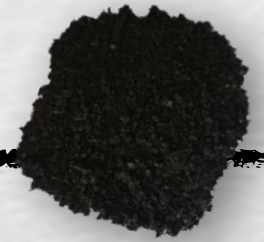
Photo report: step-by-step reconstruction

1. Collect soot from a wood-fired fire place by scraping it off

Bister was collected in Torcy le Grand (France), August 2020

Photo report: step-by-step reconstruction

2. Grind bister on a stone with water, boil

A lump of bister from a chimney in Dresden proved to be quite hard. With a knife, some particles were scraped off.

These were ground in water on a stone to lower the particle size.

The liquid paint was boiled on a cooking plate for 5 minutes. Part of the liquid evaporated. After settling, a precipitate formed.

What did we learn during the reconstruction?

Bister has the distinctive smell of a campfire.

The bister could easily be scraped off the fire-place wall with a kitchen knife.

It was interesting to feel how hard the material is - probably due to the high resinous content.

Because bister is so coarse, it was felt to be necessary to first grind it on a stone before boiling.

A precipitate formed after boiling.

Enjoy your own reconstructions
and share them with the field !

Birgit Reissland

Senior Heritage Scientist
Heritage on paper and related materials

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
Ministerie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
Amsterdam & Amersfoort, NL

B.Reissland@cultureelerfgoed.nl

Unless otherwise indicated
all photos are copyright © B.Reissland